

Virginialaisen Randolph-Macon Collegen professori M. Thomas Inge vieraili Helsingissä viime toukokuussa. Hän luennoi Renvall-instituutin järjestämässä populaarikulttuuriseminaarissa aiheesta "sarjakuvassa voi tapahtua mitä tahansa".

Ingen luento, joka perustui pitkälti hänen kirjaansa "Anything can happen in a comic strip", käsitteli merasarjakuvaa, joka pystyy viirtaamaan itseensä ja kommentoimaan olemustaan. Inge oli löytänyt merasarjakuvan tyyppiä amerikkalaisissa sanomalehtisarjakuvissa: sarjakuvahahmot saattavat vierailla toistensa stripeissä, sarjakuvassa voidaan viitata toiseen sarjakuvaan joko suorasti tai epäsuorasti, tai sarjakuva voi pohtia omia teknisiä konventioitaan.

Nämä varsin modernit keinot olivat käytössä sarjakuvissa jo samoihin aikoihin kuin niitä ruvettiin käyttämään kokonaisessa kirjallisuudessa eli vuosisadan alkupuolella ja aikaisemminkin. Inge selvitti esityksessään. Sarjainfo haastatti tutkijaa, jonka neljästäkymmenestä julkaisusta viis keskittyy sarjakuvaan..

Miten sinusta tuli sarjakuvan tutkija?

Aloitin sarjakuvien tutkimisen, koska ihan alkuaan halusin sarjakuvapiirtäjäksi. En vain ollut siinä tarpeeksi hyvä. Olen siis epäonnistunut sarjakuvapiirtäjä, josta tuli professori, kun ei muuhunkaan ollut.

Sarjakuvan tutkiminen ei ole kovin yleistä Yhdysvaltojen yliopistoissa. Suurin osa sarjakuvan tutkimuksesta tehdään muiden tieteenalojen pohjalta, historian, narraation, huumorintutkimuksen näkökulmasta.

Sarjakuvan satavuotisjuhlinta, joka Amerikassa sijoittui viime vuoteen 1995, ei sekään erityisemmin vaikuttanut asiaan. Ehkä sitten 200-vuotisjuhlissa...

Sarjakuvien arvostus on vieläkin todella vähäistä. Scott McCloudin kirja Sarjakuva -näkömätön taide paransi asiaa hieman. Omat kirjani ovat historiaan suuntautuneita, eivätkä kovin teoreettisia.

Sarjakuvilla, niin kuin monilla populaarikulttuurin alueilla, on se hämmästyttävä piirre, että niitä pystyy lähestymään monesta eri metodologisesta näkökulmasta, ja ne ovat käyttökelpoisia. Umberto Eco on käyttänyt semioottista metodologiaa, jne. Tämä on mielestäni merkki siitä, että sarjakuva on oma kompleksinen taidemuotonsa.

Mitä amerikkalainen sarjakuva nykyään näyttää? Onko siinä meneillään mitään merkittäviä muutoksia?

En seuraa kovinkaan tarkasti, mitä nykyään sarjakuvassa tapahtuu. Olen suuntautunut enemmän menneeseen. Joku on las-

tiivista ja taantumuksellista. Tämä näkyy varsinkin elokuvissa vielä selkeämmin kuin sarjakuvissa. Sarjakuvat myötäilevät elokuvia, toisaalta elokuvat lainaavat aiheita sarjakuvista. Elokuvateollisuuden kiinnostus sarjakuvaan on aika hämmästyttävää.

Keskustelu siitä, vaikuttaako populaarikulttuuri yhteiskuntaan vai päin vastoin, jatkuu Amerikassa koko ajan. Minusta asia on hyvin yksinkertainen: me olimme täällä ensin, kulttuuri tuli sitten. Populaarikulttuuri heijastaa meitä ja meidän kiinnostuksemme kohteita ylipäänsä. Koko yhteiskunta on nyt kallellaan konservatiivisiin arvoihin. Sarjakuvissakin se näkyy.

Sitten tulee joku lahjakkuus kuten art spiegelman, joka viis veisaa trendeistä, vaan sen sijaan oman näkemys ja kokemuksensa pohjalta luo Mausin kaltaisen ainutlaatuisen teoksen. Sellaiset ihmiset vievät sarjakuvataidetta merkittäviin suuntiin.

Sarjakuvaromaani, graphic novel tarjoaa ehkä eniten mahdollisuuksia nykyään. Sanomalehtisarjakuvan kehitystä sitoo tiukka formaatti ja tällä hetkellä julkaisijoiden yleinen mielenkiinnon puute. Mutta enpä voi sanoa, että mitään erityisen kiinnostavaa tapahtuisi nykyään amerikkalaisessa sarjakuvassa.

Mikä on sinun kantasi historioitsijana sarjakuvan satavuotisuuteen?

Kysymys sarjakuvan satavuotisuudesta on monitahoinen. Sarjakuvamaista kerrontaa oli Euroopassa jo satoja vuosia sitten, ja esim. Japanissa paljon enemmän.

Kysy on ehkä vain siitä, että eurooppalaiset käyttävät termejä eri tavalla kuin amerikkalaiset. "Comic stripillä" amerikkalaiset tarkoittavat nimenomaan sanomalehtisarjakuvaa.

R.F.Ourcualtrin The Yellow Kid aloitti tradition, jota ei sitä ennen ollut. Olikoonkin, että Euroopassa ja muualla oli aikaisemmin sarjakuvamuotoista kerrontaa, mutta ne olivat yksittäisiä tapauksia. Keltaisen kakaran myötä alkoi sanomalehtisarjakuvan, ja sittemmin, kun sanomalehden sarjoja koottiin yhteen, sarjakuvalehden historia. Mutta oli miten oli, ainakin sarjakuvan satavuotisuus on hyvä teko, josy pitää bileet! **o**

M. Thomas Inge

Amerikan sarjakuvaprofessori visiitillä Suomessa

Jukka Heiskanen

kenut, että viikossa menisi 3000 dollaria, jos haluaisi pysyä kaikesta ajan tasalla.

Uusia trendejä ei oikeastaan ole amerikkalaisessa sarjakuvassa, kierrätystä pikemminkin. Kuka olisi uskonut, että funny animal -genrestä olisi kukaan saanut mitään irti Carl Barksin ankojen ja Walt Kellyn Pogon jälkeen, mutta sitten putkahtaakin yllättäen ilmoille Jeff Smithin Bone.

Monien mielestä Watchmen oli jäähyväiset supersankareille, mutta mitä vielä. Tuskin koskaan näemme supersankareiden loppua.

Politiittinen suuntaus sarjakuvissa näyttää olevan nykyisin luonteeltaan conserva-